

3. Ayman Ahmad Mouhammad:

Højskolen er blevet en kult for den øvre middelklassens børn

Teksten er fra Politiken den 26. april 2025.

Ayman Ahmad Mouhammad (f. 2004), tidligere elev på Krogerup Højskole med dansk-irakisk baggrund.

Forstanderen på Krogerup Højskole, Rasmus Meyer, smilede højtideligt, da han trådte ind i højskolens fællessal for at byde os, sine nye elever, velkommen. Stemmen var fyldt med forventning og storladen alvor.

»Højskolen er stedet, hvor man skal træde ud af sit ekkokammer«, erklærede han.

5 Jeg sad bagerst og kiggede ud over de andre elever. Der var meget få overraskelser i den sal. Jeg så det samme ansigt igen og igen. Kulturradikale poor core¹ børn fyldte stolene. I hver krog var der en, der lignede de sjove hippier, man ser ude på Nemoland² på Christiania. Mænd med nederdel ud over bukserne, piger, der har alt for slidt og gammelt tøj på. Bag dem stod forældrene: mellemedere i business casual³, klar til at svinge
10 firmakortet for deres små, politisk korrekte darlings. Det så ud til, at langt de fleste havde pakket den samme rygsæk fuld af en blanding af økologisk idealisme og moralsk overlegenhed. Jeg var med andre ord vandret direkte ind i et af de ekkokamre, forstanderen stod og talte om, at man skulle træde ud af.

Jeg var den eneste af de nye elever, der stak ud. Mine forældre har ikke noget firmakort.
15 Jeg var der på en friplads, som Krogerup Elevfond stillede til rådighed af omsorg for os, der ikke har mulighed for at betale selv. Det højere mål med ordningen er at få højskolen til at »afspejle virkelighedens mangfoldighed«.

Mine forældre var heller ikke med for at aflevere mig på skolen, jeg kom med min veninde fra kommunen. Hun var trukket i sin flyverdragt, jeg var trukket i noget af mit
20 pæneste tøj. Det var helt, ikke specielt gammelt og slet ikke særlig slidt.

Regeringen har store forventninger til, hvad unge som mig kan få ud af et højskoleophold. Da den sidst i 2024 som en del af Ungeløftet⁴ afsatte 1,3 milliarder kroner til at hjælpe unge, der står uden for job og uddannelse, var højskoleophold med fuldt offentligt tilskud blandt de vises sten⁵. Forhåbningen er, at det vil skabe »fællesskaber og
25 venskaber for livet« og udvide de unges horisonter samt give dem nye perspektiver og »lyse ideer om en ellers dunkel fremtid«.

Det lyder som en god idé, og jeg troede da også selv, at det ville blive godt, da jeg tog af sted. Jeg tænkte, at højskolen kunne være det frirum, der ændrede tingene for mig. Men så
30 sad jeg dér i fællessalen og så på det, som skulle være mit nye fællesskab, og jeg tænkte: Hvor fanden er jeg havnet?

Følelsen af ikke at høre til opstod, allerede inden jeg trådte over dørtærsklen. Ja, allerede da min storebrors ven, der havde givet mig et lift, svingede ind på højskolens område, og en rund mand vinkede os i retning af parkeringspladsen. Jo tættere vi kom på ham, desto mere

¹ *poor core*: modetrend, hvor man klæder sig i slidt tøj.

² *Nemoland*: café og spillested.

³ *business casual*: formel og stilfuld, men alligevel afslappet, tøjstil.

⁴ *Ungeløftet*: politisk initiativ, som skal hjælpe unge uden uddannelse eller job i arbejde.

⁵ *de vises sten*: noget, som anses som det helt rigtige at gøre, et vidundermiddel.

forbavset så han ud. Da jeg fortalte ham, at jeg skulle begynde på højskolen, kiggede han på
35 mig, som om jeg var gået forkert. Som om jeg allerede havde brudt reglerne bare ved at
være der.

Jeg var heller ikke kommet for at passe ind. Jeg var kommet for at lære. Jeg anede ikke
rigtig, hvad højskole var. Det er ikke noget, man snakker om nede i vaskekælderen, der
40 hvor jeg er vokset op. Der taler man om, hvordan man får fat i sit næste bytte, ikke om
Grundtvig og dannelse. Men jeg havde ændret mit liv. Det var slut med kriminalitet og
slåskampe. Jeg skulle ikke i fængsel igen, og jeg havde fået at vide, at højskolen var stedet,
hvor man kunne blive mere end bare ham fra blokken. Så jeg troppede op med åbent sind
og med forventningen om, at jeg endelig ville møde folk, der tænkte anderledes.

Men det viste sig hurtigt, at alle tænkte ens.

45 Det begyndte at gå op for mig allerede under vores første fælles måltider. Samtalerne ved
spisebordene endte altid det samme sted: Man nikkede i takt. Man var enig. Og hvis nogen
sagde noget andet – så blev der ubehageligt stille.

F.eks. fortalte en pige fra Socialistisk Ungdomsfront stolt, at hun samlede penge ind til at
betale bøder for partimedlemmer, der var blevet taget i civil ulydighed.

50 »Det er for en god sag«, sagde hun.

Jeg spurgte, uden at hæve stemmen, om det egentlig ikke underminerer lovgivningen,
hvis man bare betaler andres bøder og dermed sørger for, at de slipper for konsekvenserne
af deres handlinger.

Så snart jeg havde stillet spørgsmålet og givet hendes tankegang modstand, blev
55 stemningen rundt om bordet akavet. Der blev stille. Folk kiggede på mig, som om jeg
havde sagt noget voldeligt. Det gik op for mig, at de ikke diskuterede for at lære. De
diskuterede for at være enige. Det handlede om at holde stemningen god. Ingen måtte blive
kede af det. Ingen måtte slå sig.

Samme mønster gik igen i valgfaget 'Tag økonomien tilbage'. Her fik vi udleveret et
60 dokument om bnp⁶ og økonomiske mål. Så snart vi havde læst det, begyndte nogle af
eleverne at diskutere, om ikke det er sygt, at vi måler alt i penge. Penge er dårligt. Vi burde i
stedet fokusere på glæde og lykke.

Der blev nikked. Grinet lidt.

65 »Så I vil ændre hele verdensordenen?«, spurgte jeg. »Hvad har I tænkt jer? Skal vi begynde
at betale hinanden med ti lalleglade dage for en T-shirt?«

De så forvirret på mig, tydeligvis ubehageligt til mode over at blive afbrudt i deres
drømmeriske enighed.

»Men Ayman...«, sagde en virkelig venstreorienteret dreng. »Er det ikke skræmmende, at
vi ikke kan måle noget i lykke og glæde?«

70 Nej, tænkte jeg. Det er skræmmende, at man kan sige sådan noget uden at tænke på, hvor
privilegeret man skal være for overhovedet at kunne tænke sådan. Man bliver snæversynet
af at have så meget økonomisk frihed, at man har råd til at glemme pengenes betydning. Jeg
kommer fra et sted, hvor det er åbenlyst, at penge er nødvendige for, at du overhovedet får
mad. Hvor økonomien afgør, om du får tid med din mor. Hvor du ikke bare kan drømme
75 dig fri – du skal først betale regningerne, og for at gøre det skal du knokle.

På Krogerup Højskole var det en uønsket sandhed. Det var nemmere bare at smile lidt

⁶ bnp: bruttonationalprodukt, dvs. værdien af et lands årlige produktion.

og glide af på den virkelighed, som er rigtig mange andres. For den slags andre var der meget få af på den højskole.

Som de fleste unge i den privilegerede ende af middelklassen, var mange af især de
80 kvindelige elever på højskolen optaget af køn, seksuel og kropslig frigørelse,
kvinderettigheder og kampen mod sexismen.

Det kom til udtryk en aften, da højskolens festlokale, Natkassen, blev omdøbt til
Patkassen. Pigerne smed drengene ud med meget kort varsel, fordi de ville have lov at feste
i bar overkrop i et »trygt rum«, som de sagde. Og så skruede de ellers op for Artigeardit⁷ og
85 sang med. »Og jeg fylder hendes huller ligesom tandlægen«, som jeg jævnligt har hørt dem
skråle med på.

Nogle af fyrene var naturligvis trætte af at blive smidt ud, så Patkassen blev taget op i en
fællestime nogle dage efter.

Da en lærer spurgte, om det var ment som et aktivistisk symbol – et feministisk statement
90 – eller om det bare var for hyggens skyld, var meningene blandt pigerne delte. En rejste sig
op og erklærede, at »det bare er for hyggen«, men lige bagefter rejste en anden sig op og
erklærede, at hun var med, fordi det var aktivistisk.

»Det er et vigtigt politisk symbol«, mente hun.

Selv sad jeg bare og tænkte: 'Hvad fanden sker der? På den her højskole er netop
95 venstreorienterede feministiske politiske symboler kun uklare, hvis man både er blind og
døv'. Skolen er en af de mest politisk korrekte i Danmark. Den er så woke, at det er svært
at falde i søvn. Pigerne har under armene er længere end mit store Ali Baba-skæg. Og så
synes man, der er brug for endnu et aktivistisk symbol! I en boble, hvor man allerede har
hele salen med sig?

100 Og værst af alt: Man mente, at pigernes ret til at lufte deres nøgne bryster i fred var et led
i beskyttelsen af minoritetens rettigheder. *Really?* Jeg mener, vi sad i et lokale med 80 piger
og 30 drenge. Hvis nogen var i mindretal, var det drengene.

Jeg rejste mig op og sagde det åbenlyse:

»Her er 80 piger og 30 drenge. Hvis Patkassen kommer til afstemning, så taber vi. Men
105 demokratiet er jo ikke kun til for flertallet. Det er også til for at beskytte minoriteter.
Hvorfor ikke bare bruge lokalet ved siden af Natkassen. Så kan pigerne, der har lyst, gøre
det dér – uden at nogen skal smides ud af Natkassen?«.

En pige rejste sig og sagde, at hun blev altså bange for, at vi begyndte at sætte folk i
kasser.

110 »Men det gør I jo allerede. I har smidt drengene ud af lokalet, fordi de er drenge«, svarede
jeg.

Der blev stille. Meget stille.

Efter fællestimen kom forstanderen hen til mig og sagde:

»Ayman, det her er ikke danmarksmesterskaberne i debat. Du behøver ikke at vinde hver
115 gang«.

Senere tog han mig med ind på sit kontor, hvor vi talte sammen i lang tid. Han ville gerne
hjælpe mig, det forstod jeg godt. Han ville lære mig de sociale koder. Han mente det godt.

⁷ *Artigeardit*: (f. 1996), dansk rapper med albansk-makedonsk baggrund.

Men sangen om at bryde ekkokamre havde fået en noget falsk klang. Hvis end ikke forstanderen bryder dem, hvem gør så?

120 Under hele mit ophold slog det mig ofte, hvor lidt man skulle stikke ud, før nogen udskammede en eller forsøgte at tvinge en ind i ekkokammeret.

Det viste sig f.eks., da køkkenet på et tidspunkt kørte vegansk – eller var det vegetarisk uge? Jeg husker ikke, om det var det ene eller andet, for det blev aldrig meldt ud til eleverne. Man gjorde det bare i al hemmelighed. Det var ligesom et eksperiment: 'Lad os se, om vi kan få folk til at spise grønnere – uden de opdager det'-agtigt.

125 Men jeg vil ikke have politik stoppet ned i halsen – og slet ikke i form af kikærter, og jeg var heldigvis på rigtig god fod med en af dem ude fra køkkenet. Han kunne lide mig og lagde altid lidt ekstra kød til side til mig. Halal og det hele. Jeg lever efter reglen om, at der er to mennesker, man under alle omstændigheder altid skal være på god fod med: sin frisør og ham, der laver ens mad. Frisøren kan fucke dit hoved op, kokken kan fucke din mad op. *Simple as that.*

Så den dag, hvor de andre fik plantebøffer, fik jeg kylling. Og hvem dukkede op? Forstanderen. Han gloede på min mad og spurgte:

»Hvorfor får du kød? Hvorfor får du kød? Hvorfor får du kød?«.

135 »Slap nu af – jeg er bare gode venner med kokken«, svarede jeg.

Han så underlig ud i hovedet og stak sin gaffel direkte ned i min tallerken og hapsede et stykke kylling. Det var et meget underligt show.

En af de andre elever grinede lidt nervøst. »Ej, kan man også få noget?«, sagde han.

140 »Så tag da bare«, sagde forstanderen. Og eleven tog. Flere tog. Jeg sad bare der – målløs og mundlam – og spiste resterne af min mad i fred.

Men det værste var næsten det, som skete bagefter. De fik kokken til at skrive en undskyldning til ledelsen. Han måtte love, at han ikke ville servere kød for mig resten af ugen. Det hele blev gjort til en joke. Men jeg kunne godt se, at kokken ikke syntes, det var særlig sjovt.

145 For mig viser historien, at højskolen ikke handler om frihed. Eller om rummelighed. Den er et ideologisk ekkokammer – fra kantinen til klasselokalet. Selv maden er politisk. Ikke engang ris og kylling kan du få, uden det først skal køres gennem et moralfilter.

Jeg siger ikke, at højskoler ikke kan noget. Tværtimod. Jeg tror faktisk, at højskoler har et kæmpe potentiale til at bidrage til at danne mennesker. De kan være med til at tage nogle fra pisserenden i København og løfte dem. Det er det, de blev skabt til at gøre med bønderne i sin tid. Almindelige mennesker skulle ikke bare have viden, men noget større. Dannelse. Retning. Sprog. Et ståsted i livet.

Men sådan fungerer det ikke i dag.

155 I dag er højskolen blevet en kult for den øvre middelklasses børn, hvor klima er religionen, og tolerance er noget, man prædiker – men ikke praktiserer. Jeg kom ind som en, der tænkte selv, og jeg blev mødt med tavshed, fnis og tomme blikke. De sagde, jeg skulle lære at tænke kritisk – men det måtte kun være kritisk på den rigtige måde.

160 Jeg fik lov til at være anderledes, så længe jeg lignede deres slags anderledeshed. Jeg siger ikke, at Krogerup er et ondt eller dårligt sted, jeg siger blot, at klasserejser og -opstigning er svært, komplekst og kræver et opgør med rigtig mange blinde vinkler hos alle medvirkende parter.

Hvis Folketingets flertal virkelig mener, at højskolen skal kunne løfte unge mennesker ind i en bedre fremtid, er der en hel del, der skal justeres.

165 For det første får vi aldrig brudt ekkokamrene, hvis flertallet af eleverne hentes i den øvre middelklasse i København og Nordsjælland. Og vi snakker ikke bare om et par stykker på friplads eller med fuldt tilskud. Der skal være rigtig, rigtig mange flere blandt eleverne, der har levet et helt andet liv i en helt anden klasse helt andre steder i Danmark. Det vil ikke kun være godt for os, der har lidt tungere bagage end de fleste, men også for de privilegerede unge at møde en anden form for virkelighed end den, vi allerede kender.

170 For det andet kræver det, at lærerne ikke kommer fra den samme ideologiske andedam. Eleverne lærer aldrig at tænke frit, hvis de konsekvent bliver mødt af den samme måde at forstå verden på. Og da slet ikke, når det er lærerne, der tilrettelægger undervisningen og vælger læsematerialet sammen.

175 Højskolen, jeg gik på, har mange søde lærere. Jeg er sikker på, at de gjorde deres bedste, men vi har brug for et bredt politisk spektrum blandt underviserne på de grundtvigske højskoler - så eleverne bliver eksponeret for mere end én verdensforståelse.

Ellers ender man ikke i dannelse, men i rundkredsterapi. Lærerne ender med at opdrage de elever, der stikker ud eller virker fremmede, i deres eget billede, i stedet for at alle udvikler sig sammen.

180 Og for det tredje må vi indse, at fri debat ikke handler om at være enige med forskellige ord. Det handler om at kunne tåle reel uenighed. Ellers ender vi med at forveksle dannelse med komfort. Det svarer til at lægge et ekstra lag isolering i ekkokammeret.

Måske sidder du, kære læser, trygt i middelklassen. Måske tænker du, at du da heldigvis kan være ligeglad med min kritik. Ja, ja, det er selvfølgelig ikke så fedt, at regeringen risikerer at
185 spilde dine skatte kroner på det milliarddyre Ungeløftet, men politikerne spilder jo så tit dine penge, så whatever. Dine unger hygger sig jo meget godt på højskolen, ikke? Så hvorfor skulle du spilde tid på at lytte til en gadedreng som mig?

Det skal jeg sige dig: Det skal du om ikke andet, så fordi jeg ikke er så sikker på, at dine unger faktisk hygger sig.

190 Det slog mig, da en pige en dag passede mig op ude på højskolens gang. Hun sikrede sig, at vi var alene, før hun betroede mig, at hun havde stemt på Liberal Alliance ved det seneste valg. Selv om jeg personligt aldrig kunne finde på at gøre noget så frygteligt, så lykønskede jeg hende med hendes valg. Hun sagde, at hun ikke turde sige det til nogen af andre, men at hun havde et behov for at dele. Det blev så med mig, for som hun sagde,
195 virkede jeg som den eneste, man kunne sige sådan noget til.

Så kære læser, dine yndlinge trives heller ikke i højskolens ekkokammer.

Lad os bryde det ned og lave det om.